

III a HISTORIA 2 godz.

7.11.2020

Temat: **REFORMACJA I JEJ SKUTKI**

1. Reformacja – ruch religijny i narodowy w Europie XVI wieku dążący do reform w Kościele katolickim w zakresie doktryny, organizacji i obyczajów. Przybrał formę walki społeczno-politycznej, której cele były różne w poszczególnych krajach Europy.

2. Przyczyny reformacji - dążenie do reformy wewnętrznej Kościoła, które od XIV wieku było coraz silniejsze; wielu chrześcijan pragnęło wrócić do Biblii jako jedyne źródła prawdy o Bogu; zeświecczenie duchownych, którzy nie przestrzegali głoszonych przez siebie zasad, Biskupi nie przebywali w swoich diecezjach i nie wywiązywali się ze swoich obowiązków. Papież stał się praktycznie władcą świeckim; nepotyzm – obsadzanie wyższych urzędów kościelnych przez krewnych; szerzyła się symonia – sprzedaż stanowisk kościelnych oraz łamanie celibatu przez księży, co budziło oburzenie wiernych; chrześcijanie płacili wysokie podatki na rzecz Kościoła, a głównie Rzymu – obowiązek płacenia dziesięciny przez chłopów oraz świętopietrza;

3. Reformacja w Niemczech

a) wystąpienie Marcina Lutra 31.10.1517 r. Marcin Luter był doktorem teologii, który wystąpił przeciwko odpustom, przybijając 95 tez do drzwi katedry w Wittenberdze. Papież zagroził mu ekskomuniką. Marcin Luter schronił się u elektora saskiego Fryderyka III Mądrego, przełożył „Biblię” na język niemiecki i spisał zasady wiary.

b) luteranizm – poglądy Marcina Lutra: jedynym źródłem wiary jest Biblia (Pismo Święte), który każdy powinien czytać, zbawienie chrześcijan zależy od wiary i od uczynków człowieka, uznawał tylko dwa sakramenty: chrzest i komunię, uznawał komunię pod dwiema postaciami – chleba i wina, chciał uproszczenia liturgii kościelnej by była ona zrozumiała dla ogółu i dążył do tego by liturgia była głoszona w języku narodowym (nie po łacinie), odrzucał kult świętych, świętych relikwii, świętych obrazów i odpustu, głosił zniesienie celibatu, zakonów, hierarchii kościelnej, instytucji kościelnych uważając, że Kościół to wspólnota wiernych, nie uznawał zwierzchności papieża jako głowy Kościoła, uważał, że Kościół powinien być podporządkowany władzy świeckiej.

c) 1526 r. – Sejm Rzeszy w Spirze zagwarantował swobodę religijną w Niemczech

d) 1529 r. – zakazano rozpowszechniania idei reformacji. Na sejmie zwolennicy Lutra zgłosili protest wobec tej decyzji – zaczęto ich nazywać protestantami.

4. Wojny religijne w Niemczech w XVI w

a) przyczyny: cesarz Karol V i papież Klemens VII nie zgadzali się na reformę Kościoła, książęta niemieccy poparli reformację mając nadzieję na sekularyzację dóbr kościelnych.

b) 1531 r. – zawiązanie Związku Szmalkaldzkiego przez książąt niemieckich w obronie przeciw cesarzowi i katolikom.

c) 1555r. koniec wojny - zakończony pokojem w Augsburgu „Cuius regio, eius religio” = czyja władza tego wyznanie (czyj kraj, tego religia)

5. Reformacja w Szwajcarii:

a) **Ulrich Zwingli** – chciał wprowadzić reformę Kościoła w Szwajcarii na wzór Lutra, głosił jednak bardziej radykalne poglądy nazywane zwinglizmem : chciał powrócić do wiary pierwszych chrześcijan i odrzucenia wszystkiego co ustanowiono później, za jedyne źródło

wiary uznawał Pismo Święte, chciał likwidacji mszy – podczas nabożeństwa miano czytać Biblię, wysłuchać kazania i przyjąć komunię; nabożeństwo miało być prowadzone w języku narodowym, odrzucał sakramenty z wyjątkiem chrztu i komunii pod dwiema postaciami,

b) **kalwinizm** – twórcą był Jan Kalwin – działał w Szwajcarii i we Francji. Swoje poglądy ogłosił w 1536 r. w traktacie „Urządzenie religii chrześcijańskiej”. Poglądy: uważał, że człowiek nie ma wpływu na swoje zbawienie. Los człowieka jest z góry przesądzony w chwili jego narodzin. Wszystko zależy od Boga, który dzieli ludzi na wybranych i potępionych. Ten pogląd nazwano tezą o predestynacji.

6. Reformacja w Anglii – anglikanizm – wprowadził go król Henryk VIII Tudor.

a) przyczyną reformacji w Anglii był spór między Henrykiem VIII a papieżem, który nie chciał się zgodzić na rozwód angielskiego króla z Katarzyną Aragońską. Henryk VIII zmusił biskupów by uznali go za głowę Kościoła w Anglii. Henryk VIII wprowadzał zasady anglikanizmu, ogłosił utworzenie Kościoła anglikańskiego. Akt ten został zatwierdzony przez parlament.

7. Skutki reformacji : podział Europy na kraje katolickie i protestanckie, upadł uniwersalizm kulturowy, cechujący średniowiecze. Rozpoczął się rozwój poszczególnych kultur narodowych. W 1555 r. zawarto pokój w Augsburgu, na którym uchwalono zasadę „cuius regio eius religio” – czyli kraj tego religia. Każdy władca niemiecki decydował o wyznaniu swoich poddanych. Ci, którzy się z nim nie zgadzali opuszczali dany kraj i przenosili się do innego – skutkiem były migracje, reformacja przyczyniła się do zmiany światopoglądu. Ludność odeszła od ślepej wiary. Zaczęła szybciej rozwijać się kultura renesansu, nietolerancja religijna była jednym z negatywnych skutków reformacji. Cechowała ona zarówno katolików jak i protestantów.

Temat: KONTRREFORMACJA

1. Kontrreformacja- walka Kościoła katolickiego z reformacją od poł. XVI do początków XVIII w., mająca na celu: wzmocnienie pozycji kościoła, przeprowadzenie reform, odzyskanie wpływów w tych państwach, gdzie pojawiła się reformacja.

2. Sobór trydencki 1545-1563: potępiono protestantów, uznając ich za heretyków, sformułowano dogmaty wiary, ujednolicono liturgię, wprowadzono obowiązek kształcenia duchownych, przeprowadzenie reformy kalendarza (1581 – papież Grzegorz XIII).

3. Inkwizycja – instytucja do zwalczania herezji, podejrzani o herezję byli torturowani, więzieni i paleni na stosie.

4. Indeks ksiąg zakazanych -1559 – spis dzieł, których treść była zakazana.

5. Zakon jezuitów – utworzony w 1540 przez Ignacego Loyolę, byli doskonale wykształceni, obok zwykłych ślubów zakonnicy ślubowali bezwzględne posłuszeństwo papieżowi. Byli skutecznym orężem Kościoła w walce z reformacją. Jezuici mieli wpływ na szkolnictwo, zakładali kolegia (szkoły średnie) i akademie (szkoły wyższe), gdzie kładli nacisk na naukę teologii i łaciny. Mieli duży wpływ na władców – często byli ich spowiednikami. Wpłynęli również na kulturę baroku – kościoły jezuickie barokowe.